

КРИТИКА ТА БІБЛІОГРАФІЯ

*Васьківська К.В.
д.е.н., професор,
завідувач кафедри фінансів суб'єктів господарювання
Львівська державна фінансова академія*

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Перехід до нових економічних відносин вимагає постановки і вирішення нових для українських комерційних банків завдань, пов'язаних із значним збільшенням концентрації ризиків в їх діяльності.

Актуальність проблеми зумовлена тим, що комерційні банки і вся банківська система в цілому покликана уособлювати надійність і безпеку, саме тому очевидною необхідністю є розробка і впровадження прийнятних і перевірених методів формалізації, оцінки та управління ризиками, виявлення значимих критеріїв, а також розробка і впровадження чітко налагодженої системи прийняття рішень, що сприяє досягненню ефективного результату (прибуткової діяльності та позитивного іміджу банківської установи).

Тому дослідження проблем подальшого вдосконалення функціонування банківської системи, зокрема процесу ризик-менеджменту у комерційних банках, привертає увагу як зарубіжних, так і вітчизняних науковців і практиків. На відміну від країн з розвинутою економікою, Україна меншою мірою інтегрована у світову фінансову систему.

Природно, що проблема управління ризиками є однією з основних у фінансово-господарській діяльності кожного комерційного банку. Ризик є перманентною складовою їх роботи, яку неможливо уникнути. Всі види ризиків взаємопов'язані між собою і діють системно на будь-яку фінансово-кредитну установу. Варто зазначити, що управління ризиками належить до сфери відповідальності традиційного банківського ризик-менеджменту, рівень якого в Україні нині не відповідає викликам, які перед нею постали. Приємно визнати, що осторонь актуальних досліджень не лишаються і вітчизняні науковці. Саме вирішенню названих проблем присвячена монографія Кузьмак О.М. «Ризик-менеджмент у банківській діяльності: теорія та практика»^{*}, яка є вкладом автора у розвиток науки та передової практики у банківській діяльності.

Монографія відзначається змістовністю, логічно ув'язаною, чіткою схемою побудови і викладення матеріалу – складається із трьох розділів, що комплексно розкривають досліджувану проблему. Посилені діалектикою методологічні засади дали можливість серед багатьох трактувань та новацій виокремити саме суттєві, які сформували процес ризик-менеджменту у банківській діяльності, в тому числі зумовили варіант його інтеграції в мікро- та макроекономічні процеси.

У монографії є вступ, три логічно структуровані розділи, список використаних джерел. Кожен з розділів органічно вплітається в структуру монографії.

Особливий інтерес становить перший розділ, в якому розглядаються теоретико-методологічні засади ризик-менеджменту у банківській діяльності, зокрема, детально досліджується сутність, види, чинники виникнення та класифікація банківських ризиків в діяльності комерційних банків, а також значення банківського ризик-менеджменту у контексті Базельських угод. Варто зазначити, що автор на основі наукових узагальнень економістів та фінансистів пропонує власне бачення розв'язання низки складних дискусійних питань з

^{*} Кузьмак О.М. *Ризик менеджмент у банківській діяльності: теорія та практика [монографія]* / О.М. Кузьмак. – Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф». – 2014. – 308 с.

приводу теоретико-методологічних досліджень банківських ризиків та банківського ризик-менеджменту. Здійснено обґрунтування вживаної термінології та визначено авторські дефініції понять «банківські ризики», «банківський ризик-менеджмент» тощо.

Другий розділ монографії присвячено дослідженню методів управління ризиками у банківському ризик-менеджменті, зокрема, систематизовано і узагальнено всю сукупність методів управління банківськими ризиками та запропоновано авторську класифікацію методів управління банківськими ризиками. Виявлена специфіка застосування даних методів дозволяє сформулювати рекомендації щодо їхнього застосування у сучасній практиці українських банків. Досліджено методи управління фінансовими та функціональними ризиками банківських установ та запропоновано шляхи вдосконалення методів управління.

Важливе місце у монографії займає третій розділ, у якому ґрунтовно проаналізовано проблеми банківського ризик-менеджменту у діяльності вітчизняних банківських установ, розкрито ключові аспекти стратегії та тактики управління ризиками у діяльності зарубіжних та вітчизняних комерційних банків та запропоновано практичні шляхи вдосконалення ризик-менеджменту у вітчизняних банках на сучасному етапі, а саме: вдосконалення ідентифікації та регулювання функціональних ризиків в умовах кризових явищ, методи мінімізації та компенсації банківських ризиків та значення економічного капіталу в системі банківського ризик-менеджменту.

Автором запропоновані нові теоретичні положення, що є значним вкладом у розвиток економічної науки. Вони полягають в виділенні та обґрунтуванні специфічних принципів та функцій притаманних банківському ризик-менеджменту, структуризації банківських ризиків та методів управління ними.

Практичне значення мають розроблені автором пропозиції щодо вдосконалення управління операційними ризиками, за допомогою розробленої матриці для ефективної ідентифікації операційних ризиків. Що дасть можливість забезпечити фінансову стійкість банківських установ. Оригінальною є комплексний підхід Кузьмак О.М. до побудови процесу банківського ризик-менеджменту, що дозволяє сформулювати організаційно-економічні, функціональні та правові засади банківського ризик-менеджменту, їх взаємозв'язок, а також виокремити рівні управління банківськими ризиками.

Монографія є цілісною і логічно побудованою науковою працею, в якій послідовно викладені основні результати авторського дослідження теоретико-методологічних засад банківського ризик-менеджменту та представлені концептуальні основи методичних рекомендацій щодо вдосконалення системи банківського ризик-менеджменту у діяльності банківських установ і, що, на наш погляд, надзвичайно важливо, висвітлюється необхідність застосування ризик-менеджменту у банківській діяльності та практичні шляхи вдосконалення банківського ризик-менеджменту задля забезпечення фінансової стійкості не лише окремих банківських установ, а й фінансової стабільності банківського сектору в цілому. Ознайомлення зі змістом монографії дозволяє дійти висновку про те, що автором вирішено важливе науково-практичне завдання щодо вдосконалення банківського ризик-менеджменту в Україні.

Отже, за змістом та структурою монографія є новаторською. Отримані результати можуть бути використані як практиками – банківськими спеціалістами для роботи з управління ризиками, так аспірантами та викладачами економічних вузів, а також у навчальному процесі для підготовки кваліфікованих фахівців фінансистів. На наш погляд, визначена структура монографії та її зміст дозволить практикам та зацікавленим особам підвищити свій загальноосвітній рівень в питаннях банківського ризик-менеджменту.